

Integrale

Adviesraad Sociaal Domein Maastricht

Advies nr. 12 “Concept Verordening maatschappelijke ondersteuning 2019”

Ons beeld:

Wij hebben een concept Verordening maatschappelijke ondersteuning 2019 Maastricht gezien die de opvolger is van de Verordening 2015. Om een aantal inhoudelijke redenen en redenen van technisch-administratieve/juridische aard is deze laatste aan vernieuwing toe.

Wij realiseren ons dat je een verordening nodig hebt om de rechten en plichten van burgers op de een of andere manier vast te leggen. Wij hebben dan ook zoveel mogelijk naar het concept gekeken met de ogen van burgers die ervaring hebben met de WMO en deze nog gaan krijgen.

Het hiernavolgende advies van de integrale Adviesraad Sociaal Domein Maastricht is opgebouwd aan de hand van de opeenvolgende hoofdstukken in de concept Verordening, te beginnen met de inleiding die wij ‘preambule’ hebben genoemd. Bij elk hoofdstuk geven wij weer wat wij in artikelen hebben opgemerkt, wat wij missen, wat ons oordeel is en welk advies wij daarbij geven.

Onze oordelen en onze adviezen:

Alvorens in te gaan op de inhoud van de concept Verordening willen wij hier kwijt, dat wij bij lezing van de aanbiedingsbrief aanvankelijk werden verrast door de mate van positiviteit waarin op pagina 2 onder ‘Aanleiding’ over het verleden wordt gesproken. Wij realiseren ons, dat er de afgelopen tijd veel is bereikt. Maar we zijn er nog niet. Het kan altijd beter. Lezing van deze alinea bracht ons heel even tot de vraag, of onze advisering over de gewijzigde verordeningen er nog wel toe zou doen. Maar gelukkig zagen we in de alinea daarna de daadwerkelijke aanleiding voor het wijzigen van de verordening beschreven, nl. a. inhoudelijke redenen en b. redenen van technisch-administratieve/ juridische aard. Wat ons betreft had u in de aanbiedingsbrief met het puur zakelijk weergeven van deze laatste twee redenen kunnen volstaan.

Preambule bij Verordening maatschappelijke ondersteuning 2019 Maastricht:

Wij merken op, dat bij “gezien het advies van [naam commissie]” geen naam is ingevuld.

De integrale Adviesraad Sociaal Domein Maastricht adviseert u in de definitieve versie van de verordening bij “gezien het advies van de [naam commissie]” hier de naam in te vullen van de adviesraad of-commissie(s) die u hierover hebben geadviseerd.

De overweging in de preambule bestaat uit één zin van 12(!) regels. Daardoor weet de lezer aan het eind niet meer, hoe de zin begon. Ook missen we hier de overweging om deze nieuwe Verordening aan de raad voor te leggen die te maken heeft met (nieuwe) jurisprudentie en de ervaringen van de afgelopen periode.

Wij adviseren hier de haakjes bij 'overwegende, enz.' weg te laten en kortere zinnen te maken van hetgeen nu nog tussen de haakjes staat. Ook adviseren wij bij de overwegingen 'de jurisprudentie en de ervaringen van de afgelopen periode' te vermelden, zoals zakelijk beschreven in de aanbiedingsbrief.

De teksten in de gehele concept Verordening en de daarbij behorende toelichting zijn in onze ogen sowieso te ingewikkeld voor de burgers, want -noodzakelijk- sterk juridisch geformuleerd. Uit het begeleidend schrijven van de gezamenlijke adviesraden in Maastricht-Heuvelland bij ons advies blijkt, dat alle adviesraden in de regio -sprekende namens hun burgers- moeite hebben met het taalgebruik. De adviesorganisatie Stimulansz heeft een 'omgekeerde verordening' voor het hele sociale domein ontwikkeld. Deze is gebaseerd op de behoeften van burgers. Ook zijn er in ons land wel meer gemeenten die een publieksversie hebben ontwikkeld.

Wij adviseren u dan ook voor de burgers een publieksversie van de Verordening te (laten) maken. Daartoe zou u de zogenaamde 'omgekeerde verordening' van Stimulansz als hulpmiddel kunnen gebruiken. Wellicht kunt u ook putten uit publieksversies die elders in het land zijn gemaakt.

Hoofdstuk 1 Begripsbepalingen:

Artikel 1:

Sinds 1 januari 2018 is de gemeente gehouden -indien nodig- voorzieningen te treffen voor (tijdelijke) respijtzorg of vervangende mantelzorg, wanneer de cliënt WMO-ondersteuning van de gemeente ontvangt. Uit een nadere toelichting van de betreffende beleidsambtenaar is ons gebleken, dat daar momenteel impliciet in wordt voorzien door tijdelijke nadere beschikkingen te treffen. Wij zijn echter van oordeel dat dit (nieuwe) gegeven expliciet in de nieuwe Verordening zou moeten worden opgenomen. Ook omdat veel burgers dit niet weten.

Wij adviseren u in de Verordening en dus ook in dit hoofdstuk een clause over en een definitie van 'respijtzorg' en/of 'vervangende mantelzorg' op te nemen.

In de concept Verordening is een hardheidsclausule opgenomen. Wij missen deze in het hoofdstuk begripsbepalingen.

Wij adviseren u in dit hoofdstuk ook een definitie te geven van de hardheidsclausule.

5. besluit nadere regels:

Een van de overwegingen om de bestaande Verordening te veranderen is om de inmiddels ontstane jurisprudentie erin te verwerken. Een onderdeel van die jurisprudentie is het

gegeven dat in de meeste verordeningen (ook die van de gemeente Maastricht) colleges te vaak het nemen van nadere regels of regelgeving naar zichzelf toehalen, waar gemeenteraden die besluiten zouden moeten nemen.

Wij adviseren u hier -zeker waar het vereist is- naar het voorbeeld van de gemeente Vaals bij 'nadere regels' de gemeenteraad de kaders te laten vaststellen, voordat het college met nadere regels komt.

24. fraude:

In de concepttekst ontbreekt hier het woord 'zijn': "het met opzet verstrekken van onjuiste of onvolledige gegevens waarvan het voor de belanghebbende, waaronder mede begrepen de zorgaanbieder, redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat deze informatie van invloed kan zijn op het recht, op de hoogte of de duur van een (maatwerk)voorziening;"

Hoofdstuk 2 Melding en onderzoek:

Artikel 3 Cliëntondersteuning:

De gezamenlijke adviesraden in de regio Maastricht-Heuvelland hebben vorig jaar samen met betrokken organisaties en cliëntenraden meegewerkt aan het 'beleidsplan onafhankelijke cliëntondersteuning'. Twee punten liggen daaraan ten grondslag, namelijk een betere vindbaarheid en bereikbaarheid van de cliëntondersteuning en de versterking (en daarmee erkenning!) van de positie van de informele cliëntondersteuner, de cliëntondersteuner uit het eigen sociale netwerk van de hulpvrager. Mede op grond van dit laatste is Maastricht één van de 25 koplopergemeenten geworden op het gebied van de cliëntondersteuning. Wij missen in de concept Verordening een specifieke benoeming van de mogelijkheid gebruik te maken van een cliëntondersteuner uit het eigen sociale netwerk.

Wij adviseren u derhalve aan Artikel 3, lid 2 of als nieuw lid 3 toe te voegen: "Het college wijst de aanvrager vóór het onderzoek op de mogelijkheid gebruik te maken van cliëntondersteuning uit haar of zijn eigen sociale netwerk, waarbij het belang van de cliënt uitgangspunt is."

Hoofdstuk 4 Aanvraag en beschikking:

Artikel 11, lid 3, a. en b.:

Twee te lange zinnen.

Wij adviseren u deze zinnen in stukken op te delen; ook elders waar dit het geval is.

Hoofdstuk 5 Persoonsgebonden budget en financiële tegemoetkoming:

Artikel 13, lid 1. a. t/m f.:

Wij merken bij Artikel 13, lid 1. op dat recente jurisprudentie van 24 juli 2018 heeft uitgewezen dat de gemeente Maastricht terughoudend dient te zijn in het beoordelen van de kwaliteit van zorg en ondersteuning die de budgethouder inkoopt. In deze uitspraak benadrukt de rechtbank Maastricht dat het budgethouders vrij staat om het persoonsgebonden budget (pgb) naar eigen keuze in te vullen, zolang het maar wordt

besteed aan het doel waarvoor het pgb is verstrekt. Gemeenten moeten zich terughoudend opstellen in hun oordeel over de kwaliteit van de zorg of ondersteuning die iemand kiest. Een gemeente mag 'in redelijkheid' wel beoordelen of de voorziening voldoende doelmatig, efficiënt en veilig is. Als hierdoor het pgb wordt afgewezen, moet dat heel goed worden onderbouwd. De onder f. genoemde 'rechtmatigheid' dient ons inziens te worden vervangen door 'doelmatigheid'.

Wij adviseren u in dit Artikel, lid 1 a. t/m f. een formulering te kiezen die recht doet aan deze recente jurisprudentie en het woord 'rechtmatigheid' te vervangen door 'doelmatigheid'. Dit advies geldt overigens ook voor Artikel 20.

Artikel 14, lid 2.b.:

"als het bieden van een keuze voor het persoonsgebonden budget negatieve gevolgen zou hebben voor het voortbestaan van het systeem van de desbetreffende individuele voorzieningen in natura;"

De leden van de integrale Adviesraad Sociaal Domein (iASD) Maastricht lezen met de ogen van de burgers en zien, zoals het er nu staat, dat de gemeente Maastricht hier het systeem centraal stelt en niet de mens die een keuze wil maken voor een persoonsgebonden budget. Na een toelichting in de reguliere vergadering van de iASD door de betreffende ambtenaar blijkt, dat dit geldt voor de specifieke situatie van het vervoer-op-maat. Daar kunnen wij wel begrip voor opbrengen. Maar als het zo daadwerkelijk in de definitieve Verordening blijft staan, staat het er te algemeen en betekent dit in onze ogen dat het college het pgb niet als gelijkwaardig alternatief voor 'zorg in natura' ziet. Terwijl het pgb en zorg in natura in Maastricht altijd zijn beschouwd als gelijkwaardige alternatieven. De mens dient centraal te staan en niet het systeem!

Wij adviseren u dan ook de huidige tekst van lid 2.b. bij Artikel 14 in deze concept Verordening te laten vervallen en te vervangen door een tekst die specifiek op de genoemde situatie is gebaseerd.

Artikel 14, lid 2.f.:

"het ernstige vermoeden bestaat dat aanvrager niet in staat is de aan het persoonsgebonden budget verbonden taken uit te voeren."

Wie bepaalt dit 'ernstige vermoeden', hoe wordt dit onderbouwd, hoe wordt dit gecommuniceerd naar de aanvrager? Wij kunnen ons niet voorstellen dat de gemeente een afwijzende beschikking afgeeft, "omdat het ernstige vermoeden bestaat dat aanvrager niet in staat is de aan het persoonsgebonden budget verbonden taken uit te voeren." Wat ons betreft is deze bepaling veel te negatief geformuleerd, omdat deze te zeer uitgaat van wantrouwen en niet van vertrouwen in de burger. Onzes inziens kan dit voldoende worden ondervangen door -naar het voorbeeld van Artikel 14A, lid 2 in de Verordening Jeugdhulp 2019- een positievere formulering onder Artikel 13, lid 1.g. in de Verordening maatschappelijke ondersteuning 2019 neer te zetten, waarin komt te staan dat uit het (budget)plan -dus vooraf! - moet blijken, of en in hoeverre de aanvrager dan wel haar of zijn wettelijke vertegenwoordiger in staat is zelfstandig, dat wil zeggen zonder tussenkomst van derden en/of de zorg- of hulpverlener/zorg- of hulpverlenende instantie, haar of zijn budget

te beheren! Indien de aanvrager in de loop van de tijd hier niet meer toe in staat zou zijn, kan dit worden overgedragen aan zijn wettelijke vertegenwoordiger, niet zijnde een zorg- of hulpverlener/zorg- of hulpverlenende instantie.

Wij adviseren Artikel 14, lid 2.f. niet als zodanig op te nemen in de definitieve Verordening maatschappelijke ondersteuning 2019, maar onder Artikel 13, lid 1.g. te vervangen door een positiever geformuleerde bepaling: 'Voorafgaande aan de verstrekking van een pgb moet uit het budgetplan blijken of en in hoeverre de aanvrager dan wel haar of zijn wettelijke vertegenwoordiger in staat is zelfstandig, dat wil zeggen zonder tussenkomst van derden en/of de zorg- of hulpverlener/zorg- of hulpverlenende instantie, haar of zijn budget te beheren'.

En hier een lid h. aan toe te voegen, luidend: 'Indien de aanvrager in de loop van de tijd hier niet meer toe in staat zou zijn, kan dit worden overgedragen aan zijn wettelijke vertegenwoordiger, niet zijnde een zorg- of hulpverlener/zorg- of hulpverlenende instantie.'

Hoofdstuk 6 Bijdrage aan voorzieningen:

Artikel 17: = onder voorbehoud.

Dit artikel is onder voorbehoud, omdat het toekomstige 'regime' van de eigen bijdragen (abonnementsvorm) nog niet helder is.

De integrale Adviesraad Sociaal Domein Maastricht wenst te zijner tijd hierover alsnog te adviseren.

Artikel 18:

De tekst van dit artikel is voor ons niet helder en ook de reden niet waarom dit artikel erin staat.

Wij adviseren u dit artikel weg te laten, tenzij u ons duidelijk kunt maken wat u hiermee bedoelt.

Hoofdstuk 7 Kwaliteit en toezicht:

Artikel 20, lid 1:

De eerdergenoemde jurisprudentie van 24 juli 2018 heeft uitgewezen, dat de gemeente Maastricht terughoudend dient te zijn in het beoordelen van de kwaliteit van zorg of ondersteuning die een pgb-budgethouder inkoop.

Wij adviseren u deze recente jurisprudentie te verwerken in de tekst van Artikel 20, lid 1 en in de tekst het woord 'rechtmatigheid' te vervangen door 'doelmatigheid'.

Artikel 20, lid 2:

Het college treft een regeling voor het melden van calamiteiten en geweld bij de verstrekking van een voorziening door een aanbieder en wijst een toezichthoudend ambtenaar aan.

+

Artikel 20, lid 4:

De GGD is toch de toezichthoudende instantie voor de Wmo 2015? Wat is de relatie tussen de toezichthoudende instantie en de toezichthoudende ambtenaar van de gemeente?

Wij zien niet de noodzaak dat de gemeente naast een toezichthoudende instantie die de GGD is, nog een eigen toezichthoudend ambtenaar aanstelt, laat staan een sociale rechercheur. Als er sprake is van geweld bij de verstrekking van een voorziening door een aanbieder dient de aanbieder dit onzes inziens te melden bij de gemeente en zelf de overweging te maken, of er aangifte van gewelddadig handelen wordt gedaan.

Wij adviseren u hier vooralsnog te volstaan met een meldingsambtenaar. Zie ook ons advies bij Artikel 13.

Artikel 21.: Voorkoming en bestrijding ten onrechte ontvangen individuele voorzieningen en PGB's en misbruik en oneigenlijk gebruik van de Wmo 2015

De tekst van dit artikel lijkt er in onze ogen op te duiden dat het college burgers van Maastricht die de voorkeur geven aan een PGB, bij voorbaat al niet vertrouwt. Is het college ook zo streng bij instellingen die zorg in natura leveren? Dat blijkt althans niet uit deze concept Verordening.

Wij adviseren u dan ook dit artikel aan te vullen met gelijksoortige bepalingen voor zorg- en hulpverleners en/of zorg- en hulpverlenende instanties.

Hoofdstuk 9 Waardering mantelzorgers en tegemoetkoming meerkosten personen met een beperking of chronische problemen:

Artikel 24:

In de titel van het hoofdstuk en van het artikel hebben wij een probleem met de benaming 'chronische problemen'. Het gaat niet om het probleem of de problemen, maar om het helpen oplossen van de (maatschappelijke) beperkingen voor de persoon waar zijn/haar probleem/deze problemen toe leiden. Wij zijn van mening dat deze benaming een onnodige negatieve connotatie geeft.

Wij adviseren u hier te schrijven 'personen met een chronische psychische of psychosociale beperking.'

Hoofdstuk 10 Medezeggenschap en inspraak

Artikel 25: Betrekken van ingezetenen bij het beleid

Dit artikel gaat over het betrekken van ingezetenen bij de voorbereiding en evaluatie van beleid. Het college stelt hiertoe nadere regels op. Inmiddels functioneert de integrale Adviesraad Sociaal Domein Maastricht, bestaande uit ervaringsdeskundige burgers van Maastricht, al vanaf het begin van de vorige planperiode mede als zodanig. Het lijkt ons de plaats om (o.a.) de iASD hier te noemen.

Wij adviseren u hier de integrale Adviesraad Sociaal Domein Maastricht als zodanig te noemen.

Tenslotte adviseren wij de Verordening niet te gebruiken als de meetlat waarlangs elke vraag om zorg en ondersteuning van Maastrichtse burgers wordt gelegd. Dan zou het in onze ogen een hulpmiddel zijn om de bureaucratie en het budget overeind te houden. De aard van de beperkingen en de mogelijkheden van de aanvrager zelf dienen de leidraad te zijn bij het beoordelen van haar of zijn vraag om zorg en ondersteuning.

Wij stellen een tussentijdse evaluatie van de Verordening op grote prijs.

In afwachting van uw inhoudelijke reactie tekenen namens de leden van de integrale Adviesraad Sociaal Domein Maastricht,

Met de meeste hoogachting,

Kees Eken,
Voorzitter

Harry Visser
Secretaris